

3. Veiligheid en gezondheid

3.3.6. Mediabeleid

Inleiding

Het doel van dit beleid is om het gebruik van beeldschermen binnen onze kinderopvang op een verantwoorde en pedagogisch manier vorm te geven. Wij willen bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van kinderen door bewust om te gaan met media en het beperken van blootstelling aan schermen in de jonge jaren.

Media kunnen in principe positief bijdragen aan alle ontwikkelingsgebieden. Bij kinderen vanaf een jaar of twee is bijvoorbeeld aangetoond dat zij hun woordenschat en verhaalbegrip kunnen uitbreiden via digitale prentenboekjes. Van games is bekend dat ze de ontwikkeling van de fijne motoriek en de oog-hand coördinatie kunnen stimuleren.

En educatieve media voor jonge kinderen bieden vaak situaties waarin emoties een rol spelen zodat kinderen zich daaraan kunnen spiegelen. Media kunnen ondersteuning bieden, maar daarvoor moet wel goed gekeken worden naar de selectie van media-inhouden.

Geschikte media-inhouden kunnen een positieve invloed hebben op de ontwikkeling van jonge kinderen. Maar een positieve invloed is er alleen bij een goede balans met andere activiteiten. Belangrijk is dat er continu gezocht wordt naar een combinatie tussen lezen, kijken, luisteren, spelen en doen, met én zonder scherm, binnen en buiten. Hierdoor kunnen we verschillende media en activiteiten met elkaar verbinden, door bijvoorbeeld geanimeerde prentenboeken of voorleesfilmpjes te gebruiken als aanvulling op het prentenboek dat je aan het lezen bent.

Uit onderzoek weten we dat jonge kinderen groeien en ontwikkelen door de wereld te verkennen met hun hele lichaam. Ze moeten bewegen, vastpakken en voelen om hun spier- en zenuwstelsel te kunnen ontwikkelen. Ze hebben verzorging en aandacht van andere personen nodig; direct contact via praten, lachen, voorlezen, en samen spelen. Door al die interacties en oefeningen bestendigen jonge kinderen hun kennis van de wereld en ontwikkelen ze gewoontes, motorische vaardigheden en andere competenties. Als kinderen met een beeldscherm bezig zijn, zijn ze niet actief bezig met knutselen, ravotten of slapen. Al die activiteiten zijn belangrijk voor het gezond kunnen opgroeien en mogen niet vervangen worden door digitale activiteiten.

Wij zien het niet als onze taak om kinderen mediawijs te maken. Wel geloven we dat het gebruik van media van toegevoegde waarde kan zijn. Een goede balans tussen bestaande en digitale activiteiten is een absolute voorwaarde om op een verantwoorde manier met digitale media om te gaan.

Mits goed ingezet, zijn digitale activiteiten allereerst een aanvulling op andere activiteiten en staan ze nooit op zichzelf. Dat is het educatieve aspect waar de kinderopvangsector rekening mee kan houden. Het maakt het passieve karakter van digitale activiteiten actief. Daarnaast is er een grens in het aantal minuten dat kinderen per dag achter een scherm mogen. De richtlijn ligt voor peuters op ongeveer een half uur per dag.

Peuters kunnen meestal maar 5 tot 10 minuten achter elkaar hun aandacht ergens op richten en daarom heeft het geen zin om ze langer dan dat een digitale activiteit te laten doen. Ouders willen 's avonds vaak ook even de handen vrij hebben dus de tijd dat kinderen in de kinderopvang een digitale activiteit doen zou beperkt moeten blijven tot één of twee activiteiten per dag.

Media is topsport voor het brein. Kinderen zijn wel vaardig in gebruik, maar zijn niet mediawijs. Begeleiding maakt het verschil. Kinderen kunnen zelf geen activiteiten selecteren die aansluiten bij hun ontwikkelingsniveau. Ze kunnen niet bewust samenhang creëren met andere activiteiten. Ze kunnen geen tijdslimiet stellen en zijn pas in het 2e deel van groep 8 in staat om het goed te gebruiken vanwege het langetermijndenken; ze leren dan pas goed overzien.

Daar zijn opvoeders voor nodig. Door kinderen actief te laten mee raden naar wat er bijvoorbeeld gaat gebeuren in een verhaal, worden ze op het spoor gezet om mee te denken. Wanneer een pedagogisch medewerker betrokken is bij de digitale activiteiten, kinderen stimuleert om er op door te fantaseren, om op tijd te stoppen en iets levensechts te gaan doen dat aansluit bij de digitale activiteit, dan komt de digitale activiteit uit het (passieve) isolement. Dan is de kans groot dat de media vooral positief bijdragen aan de ontwikkeling.

Mediagebruik op het kinderdagverblijf

Kinderen 0-2 geen mediagebruik

- Kinderen van 0 tot 2 jaar worden niet blootgesteld aan beeldschermen (zoals televisie, tablets, computers of telefoons).
- Er wordt gekozen voor alternatieve rustmomenten, zoals voorlezen, rustige muziek of knuffelmomenten met de pedagogisch medewerker.
- Pedagogisch medewerkers waken er actief over dat beeldschermen niet zichtbaar zijn voor deze leeftijdsgroep.

Bij kinderen tussen 0 en 2 jaar zetten wij bewust geen media in. Het brein van deze jonge kinderen ontwikkelt zich voornamelijk door de 'echte' wereld te ervaren. Denk aan het aanraken, voelen en proeven van de dingen om hen heen, maar ook het leren van de taal, intonatie, taalritme en non-verbale communicatie. Alle kleurige, flitsende en technische hoogstandjes zorgen bij een baby voor afleiding en verstoort een goede interactie met de omgeving. En die interactie is belangrijk om te groeien en de wereld te ontdekken.

Kinderen 2-4 jaar beperkt mediagebruik

- Kinderen van 2 tot 4 jaar mogen maximaal 15 minuten per dag naar een beeldscherm kijken.
- Het beeldschermmoment wordt aangeboden via een televisie, niet via een iPad, tablet, computer of telefoon. Een luisterboek mag wel aangeboden worden via de iPad met het beeldscherm niet zichtbaar voor de kinderen.
- De schermtijd vindt plaats op een vast moment van de dag en wordt gebruikt als rustmoment voor de kinderen.
- Tijdens dit moment krijgen pedagogisch medewerkers gelegenheid om op te ruimen en schoon te maken, terwijl de kinderen in een rustige sfeer blijven.
- De inhoud van de getoonde programma's is leeftijdsadequaat, rustgevend en educatief (bijvoorbeeld rustige muziek, natuurbeelden of korte peuterprogramma's zonder snelle beeldwisselingen). Zie bijlage 1, Aanbod voor kinderen van 2-4 jaar, pag. 5.

Vanaf de geboorte kijkt een kind veel meer naar de mensen om hem heen. Naarmate hij groter wordt, gaat hij het gedrag van volwassenen steeds meer nadoen. Zo zien wij kinderen op een blokje hout swipen en er tegen brabbelen net als papa en mama doen. Bij kinderen boven de 2 jaar laten we kinderen beperkt kennismaken met media. We doen dit altijd samen. Op de peutergroepen lezen we bijvoorbeeld een digitaal prentenboek voor, kijken een kort filmpje, dansen we lekker op muziek. En

als we een activiteit doen of kinderen vragen stellen, zoeken we ook weleens afbeeldingen op het internet op die bij het onderwerp aansluiten. Net als voorlezen is mediagebruik bij ons een interactief proces.

Gebbruik van tablets met de kinderen

- Media worden op een (beperkt) aantal vaste momenten bewust en op een activerende manier ingezet.
- De gebruikte mediaproducten zijn van goede kwaliteit en zijn geschikt zijn voor kinderen van deze leeftijd.
- Media-activiteiten worden actief begeleid door een pedagogisch medewerker: hij/zij praat met het kind over het programma/spel en er volgen bijvoorbeeld andere activiteiten over het onderwerp dat aan de orde is.
- Media-activiteiten worden ingezet als ondersteunende activiteit en niet om de kinderen stil te krijgen.

Voorbeeld:

Pedagogisch medewerkers kunnen bijvoorbeeld een digitaal prentenboek gebruiken als introductie van een nieuw thema of als aanleiding voor een ontdekactiviteit, maar ook als het voor het verhaalbegrip en de woordenschat belangrijk is dat kinderen het verhaal vaker horen, naast het gewone voorlezen. Een spel op de tablet kan een mooie manier zijn om nieuwe vaardigheden in een compleet andere context nog eens te oefenen.

Wie met jonge kinderen werkt is al gewend om aan te sluiten bij de belevingswereld en het ontwikkelingsniveau. Daar draaien activiteiten op de groep om. Is een jongen op de groep dol op sorteren? Dan vraag je of hij het leuk vindt om te helpen de blokken op kleur in bakken te doen. En daarna wil hij misschien een sorteerspelletje op de tablet doen; Jop gaat slapen, bijvoorbeeld. Of staat deze week het onderwerp muziek centraal omdat er muzikanten op bezoek komen? Dan is het leuk om de uitzending 'muziek en dans' van Het Zandkasteel samen te bekijken en daarna de trommeloptocht met pannen en lepels na te doen van Toto en Sassa. Digitale middelen kunnen een extra context bieden. Een context waarmee kinderen nóg dieper in kunnen gaan op de dingen die ze bezighouden. Dat kan alleen als de activiteiten aansluiten op andere activiteiten.

Mediagebruik op de BSO

Kinderen 4-12 jaar bewust mediaagebruik

Op de BSO zetten we media-activiteiten vooral in als kinderen zich met een spel willen ontspannen na schooltijd, iets willen opzoeken of een gerichte activiteit willen doen, zoals een knutselactiviteit of een dans. Dit gebeurt altijd in aanwezigheid van een pedagogisch medewerker en op het niveau van de kinderen.

Voorbeelden:

Kinderen 4-6 jaar

- Geanimeerde prentenboeken
- Luisterboeken
- Visuele ondersteuning van een onderwerp
- Mee dansen met dansfilmpje

Kinderen 6-7 jaar

- SchoolTV (om bijvoorbeeld een thema op te starten)
- Luistersprookjes en -boeken
- Knutselactiviteit bekijken en aan de slag gaan
- Mee dansen met dansfilmpje

Kinderen 8-12 jaar

- Zelf een activiteit uitzoeken of de route naar een uitje
- Knutselactiviteit bekijken en aan de slag gaan
- Videoverslag van de dag maken
- Voorbereiding van een activiteit, bijvoorbeeld kinderen vragen voor een quiz laten opzoeken

Eigen device en social media

Op de BSO mogen kinderen geen gebruik maken van eigen devices (mobiele telefoon, smart watch e.d.). Dit in verband met de kwetsbaarheid van deze apparaten en vanwege het feit dat het gebruik lastig te controleren is (denk aan privacy, cyberpesten e.d.).

Uitzondering is op BSO Julianalaan 52. Als de kinderen uit school komen, mogen ze, als ze dat willen, maximaal 15 minuten op hun eigen mobiele telefoon. De pm-er loopt rond en houdt toezicht. Na een kwartier worden de telefoons ingeleverd of opgeruimd voor de rest van de middag.

Het is niet toegestaan om gebruik te maken van social media. Bij verzoeken van de kinderen verwijzen wij door naar thuis. Alleen wanneer het een begeleide activiteit betreft, wordt er gebruik gemaakt van vloggen of bloggen met de apparaten van 't Mereltje. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een workshop 'videoclip opnemen', 'een vakantiedag op de BSO in beeld brengen', etc.

Voor oudere kinderen zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Blijf op de hoogte van de (online) interesses van de kinderen, praat erover! Hoe? Mijnskindonline.nl heeft een lijst gepubliceerd met 25 vragen die je kunt stellen over internetten.
- Blijf op de hoogte van trends en nieuwe mediaproducties
- Ga zelf op zoek op het internet (bijvoorbeeld www.mediasmarties.nl)
- Probeer zelf games of social media uit
- Gebruik eventueel een internetfilter
- Laat je adviseren door experts

Bijlage 1: Aanbod voor kinderen van 2-4 jaar

Onderstaande programma's worden op de peutergroepen toegestaan om met de peuters (samen) te bekijken.

1. Sesamstraat

- Perfect voor 2-4 jaar, rustig tempo.
 - Leert taal, emoties, tellen, letters en sociale vaardigheden.
 - Korte onderdelen waardoor de aandacht goed vast te houden is.
 - Nauwelijks spannende momenten.
-

2. Kindertijd

- Kinderen spelen, ontdekken en vertellen.
 - Geen snelle montage.
 - Rustige muziek.
 - Stimuleert fantasie en sociale ontwikkeling.
-

3. Nijntje

- Zeer rustige beelden.
 - Eenvoudige verhalen.
 - Herkenbare dagelijkse situaties.
 - Stimuleert taal en begrip.
-

4. Mike en Molly

- Eenvoudige verhaallijnen.
 - Rustig tempo met educatieve elementen.
 - Stimuleert door interactie bewegen.
-

5. Fikkie

- Helpt kinderen emoties herkennen.
 - Lief en rustig.
 - Geen enge beelden.
 - Goede gesprekken over gevoelens.
-

6. Moffel en Piertje

- Herkenbare emoties.
 - Prikkelde nieuwsgierigheid.
 - Stimuleert sociale- en taalontwikkeling.
-

7. Bing

- Dagelijkse, herkenbare situaties.
 - Leren omgaan met emoties.
 - Rustig tempo.
-

8. Peppa Pig

- Simpele verhalen.
- Humor.
- Korte afleveringen.
- Soms wat drukker dan Nijntje, maar nog prima.